

© Jiří Hornek

Návody na výrobu hnízdnic budek pro sýčka obecného

sestaveno v rámci projektu
ATHENE na ochranu sýčka
v česko-saském příhraničí

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

typ 1 – „německý typ budky“

umístění:

Umisťuje se na budovách nebo uvnitř budov (např. za otvory na vnějších zdech). Pokud umístění nechrání před kunami dostatečně samo o sobě (např. hladká stěna, žádné trámy v bezprostředním okolí), pak je vhodné na budku připevnit ještě plechový límec o šířce cca 30 cm a délce 70-80 cm (viz spodní foto).

specifika:

V zadní části budky (cca 30 cm od vyjímatelných dvířek budky) je vhodné k podlaze připevnit lištu oddělující malou část budky, která může sloužit jako hnízdní kotlinka. Pod vletový otvor je vhodné připevnit ještě malý kus dřeva, který sýčkům usnadní přistávání do vchodu.

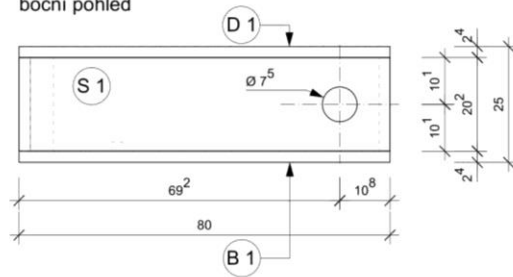
© Berit Künzelmann

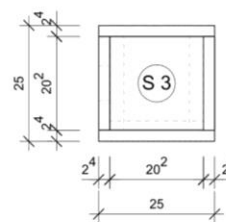
Martin Šálek

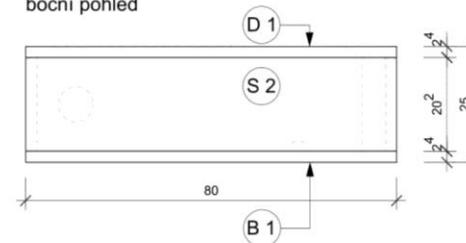
boční pohled

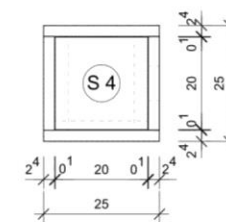
boční pohled

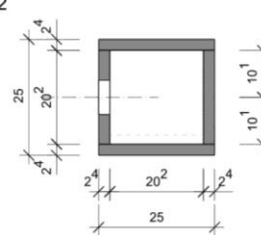
boční pohled

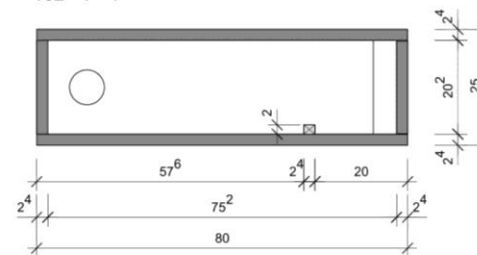
boční pohled

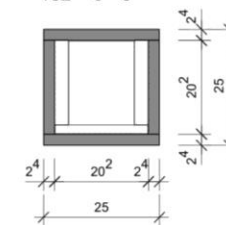
řez 2-2

řez 1-1

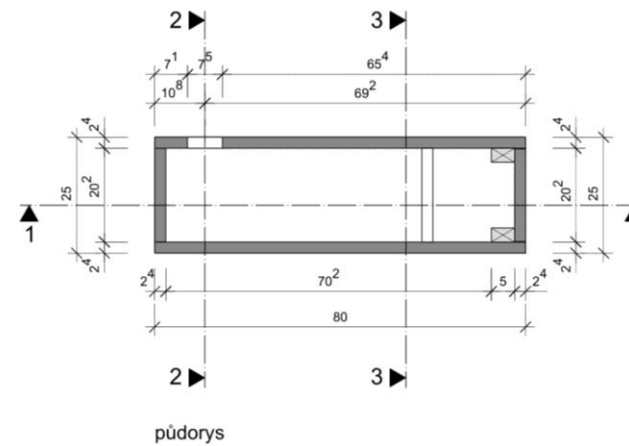
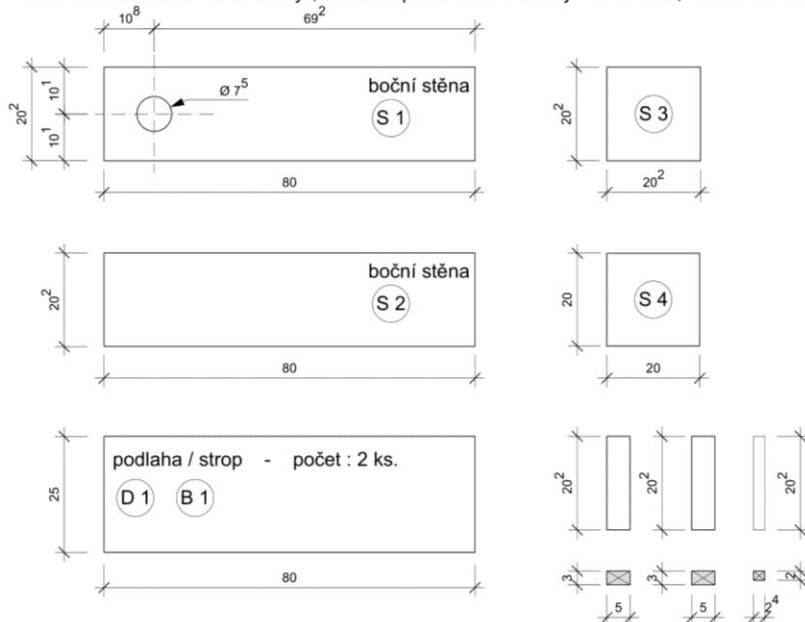

řez 3-3

n á ř e z o v ý p l á n M 1 : 1 0

fixní šířka desky, neopracovaný smrk, 24 mm

typ 2 – „anglický typ budky“

umístění:

Nejlépe na vnější stěně budovy. Jevšak možno ji umístit i uvnitř budov (např. ve staré stodole), či s vletem skrze otvor ve stěně budovy. Pokud umístění nechrání před kunami dostatečně samo o sobě (např. hladká stěna, žádné trámy v bezprostředním okolí), pak je vhodné na budku připevnit ještě plechový límec z plechu o šířce cca 30 cm a délce 70-80 cm, který bude tvořit na střeše budky střechu do oblouku.

specifika:

V budce se nachází vnitřní, vyvýšený balkónek (viz spodní foto a plánek), který by měl mládřatům zabránit v předčasném opuštění/vypadnutí z budky. Vnější balkónek zase usnadňuje přistávání rodičů a v případě starších mládřat slouží jako místo rychlého předávání potravy mládřatům ze strany rodičů a prvním tréninkům letu mladých ptáků. Zde je opět nutno dbát na to, aby se přes něj do budky nedostala kuna.

© Berit Künzelmann

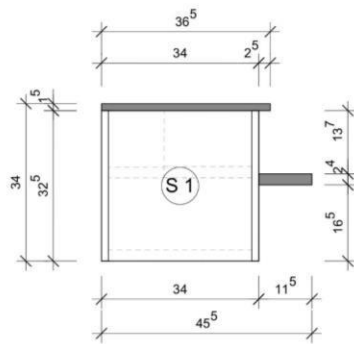

© Martin Šálek

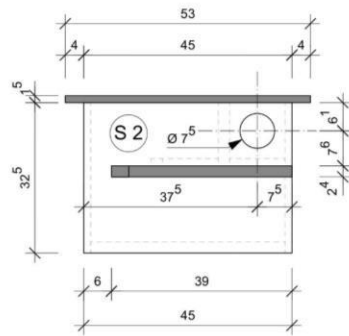

© Martin Šálek

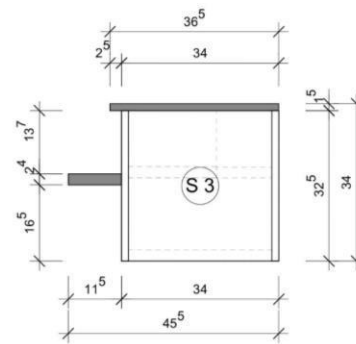

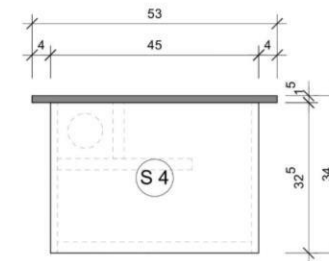
boční pohled

boční pohled

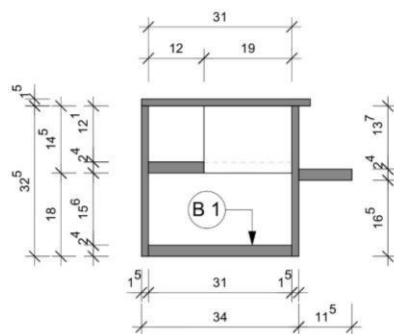

boční pohled

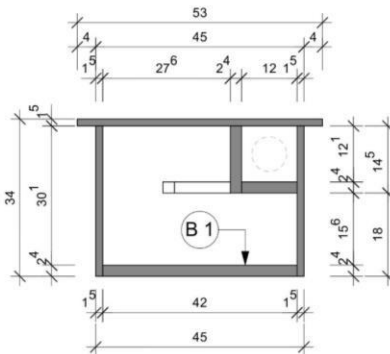

boční pohled

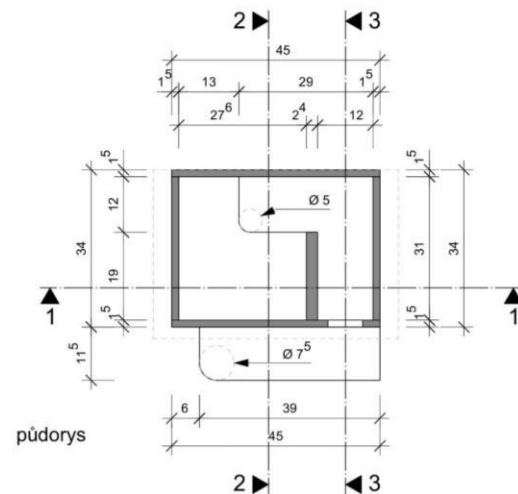
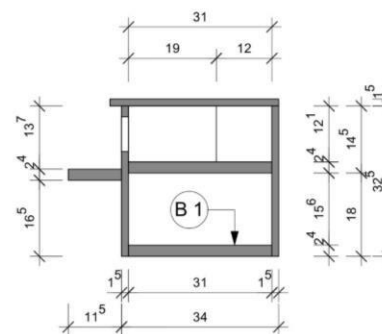
řez 2 - 2

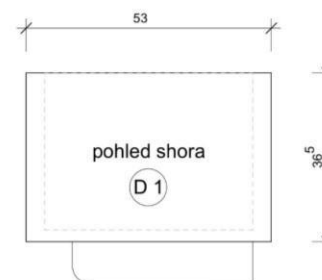
řez 1 - 1

řez 3 - 3

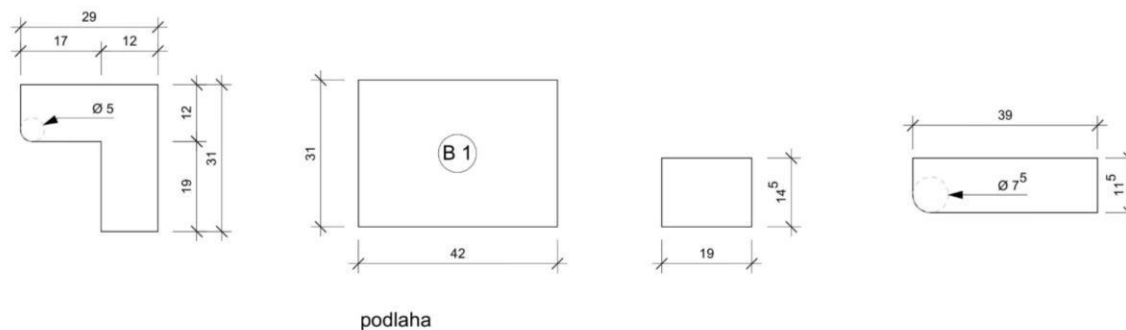
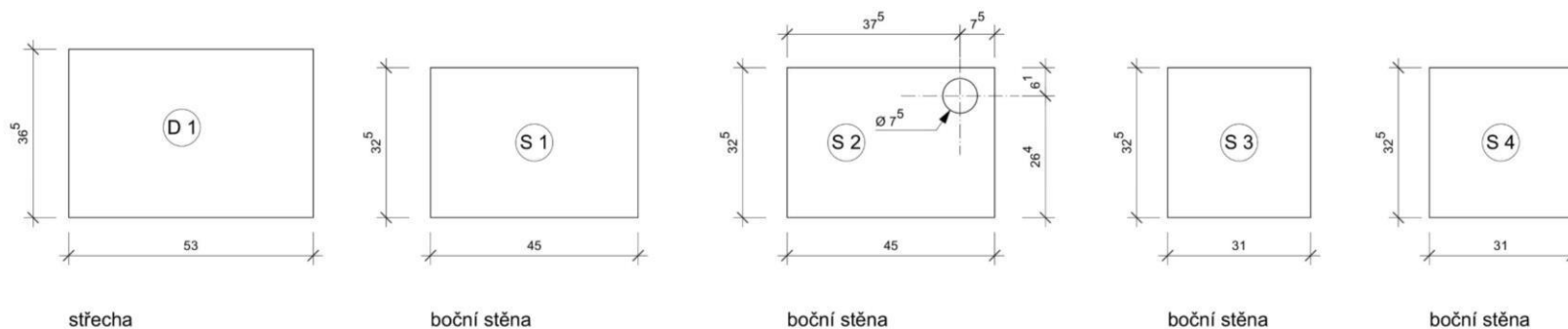

půdorys

pohled shora

n á ř e z o v ý p l á n - překližková deska, bříza-multiplex, s povlakem z fenolové pryskyřice, hnědá, 15 mm M 1 : 1 0

n á ř e z o v ý p l á n - fixní šířka desky, neopracovaný smrk, 24 mm

M 1 : 1 0

typ 3 – "holandský typ budky"

umístění:

Nejlépe na vnější stěně budovy. Je však možno ji umístit i uvnitř budov (např. ve staré stodole). Pokud umístění nechrání před kunami dostatečně samo o sobě (např. hladká stěna, žádné trámy v bezprostředním okolí), pak je vhodné k budce připevnit plechový límec o šířce cca 30 cm a délce 70-80 cm, jehož konstrukce je prakticky stejná jako u německého typu budky (viz foto níže)

specifika:

Balkónek, který je v tomto případě součástí budky, umožňuje rodičům pohodlněji přistávat na budku, mladí ptáci zase mohou přijímat snadněji od rodičů potravu a oddálit předčasné opuštění budky při pokusech o let apod. V zadní části budky (cca 30 cm od vyjímatelných dvířek budky) je vhodné k podlaze připevnit lištu oddělující malou část budky, která sýčkům může sloužit jako hnízdní kotlinka.

© Berit Künzelmann

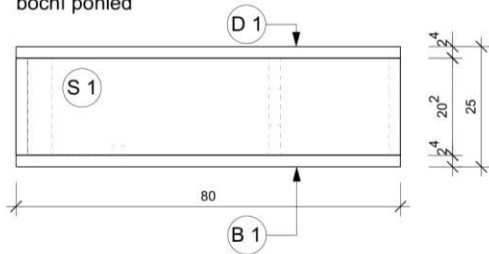
© Martin Šálek

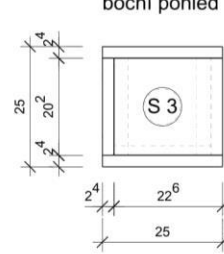
© Miroslav Bažant

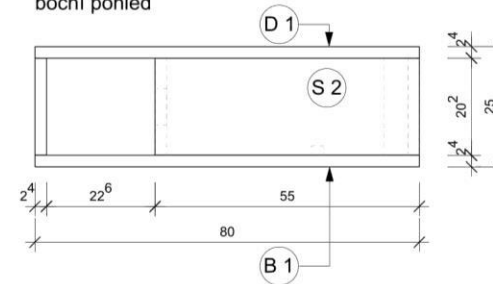
boční pohled

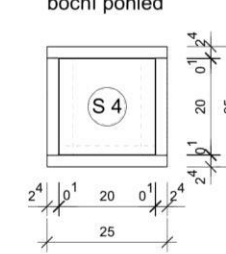
boční pohled

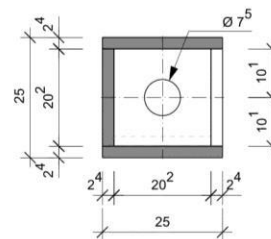
boční pohled

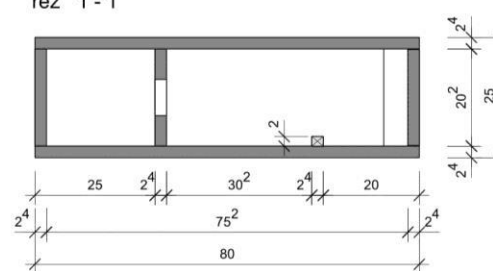
boční pohled

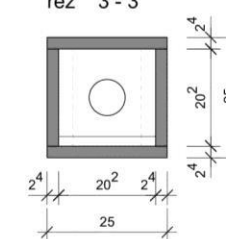
řez 2-2

řez 1-1

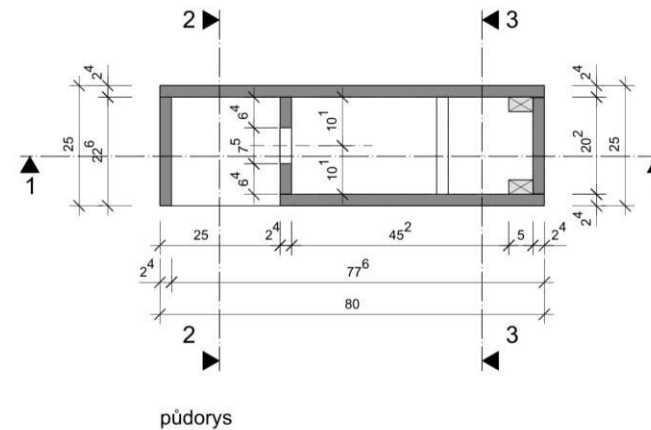
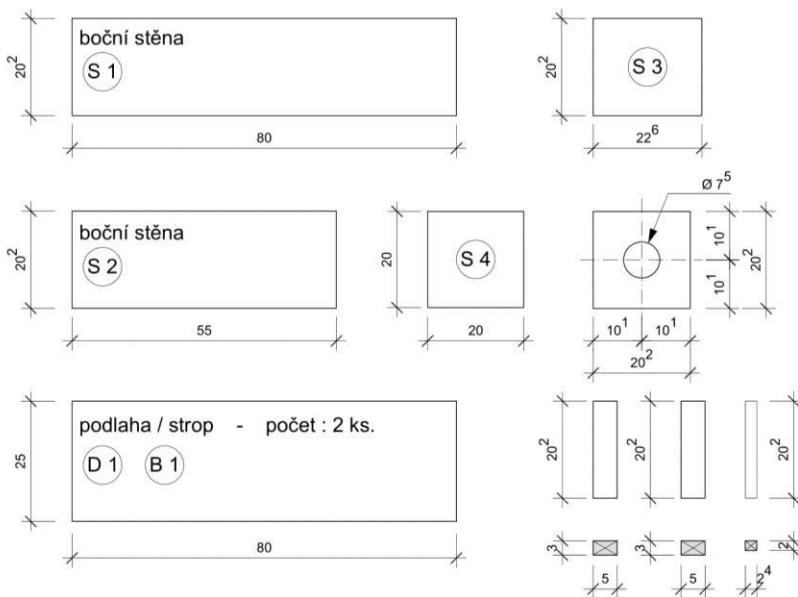
řez 3-3

nářezový plán

M 1: 10

fixní šířka desky, neopracovaný smrk, 24 mm

typ 4 – "stromový typ budky"

© Berit Künzelmann

umístění:

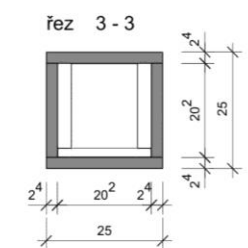
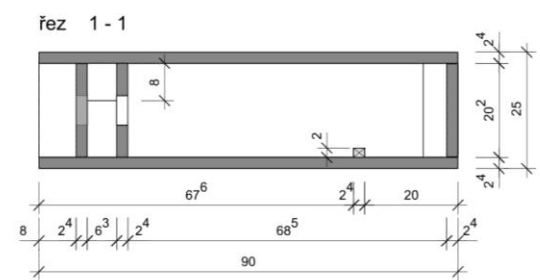
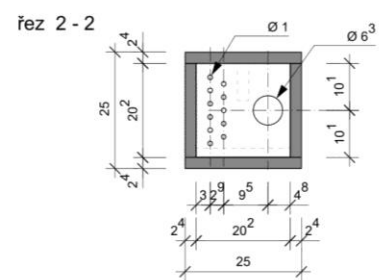
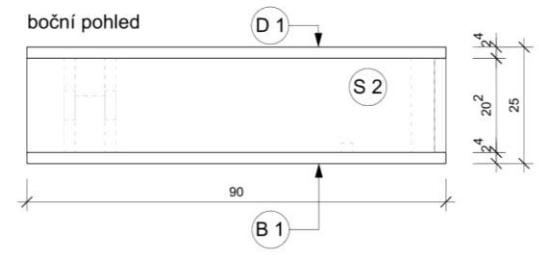
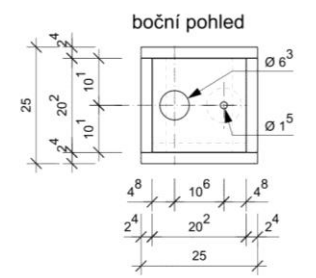
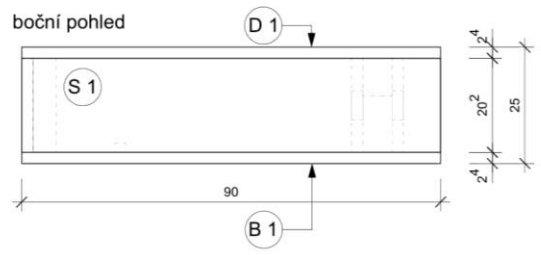
Budka vhodná pro umístění na stromy. Budku umísťujeme pokud možno na vodorovnou větev.

© Uwe Bartling

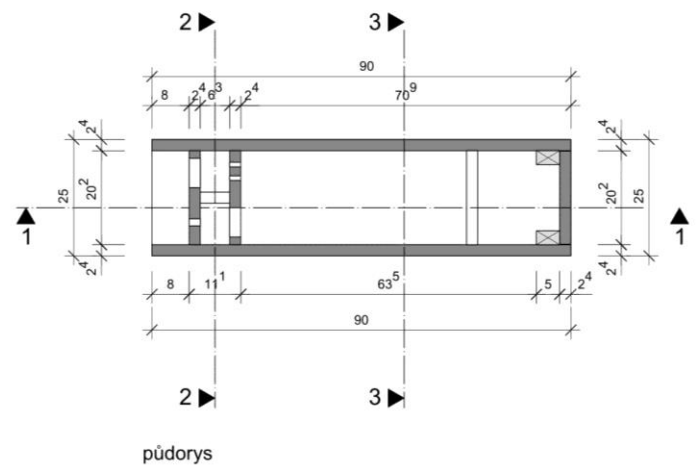
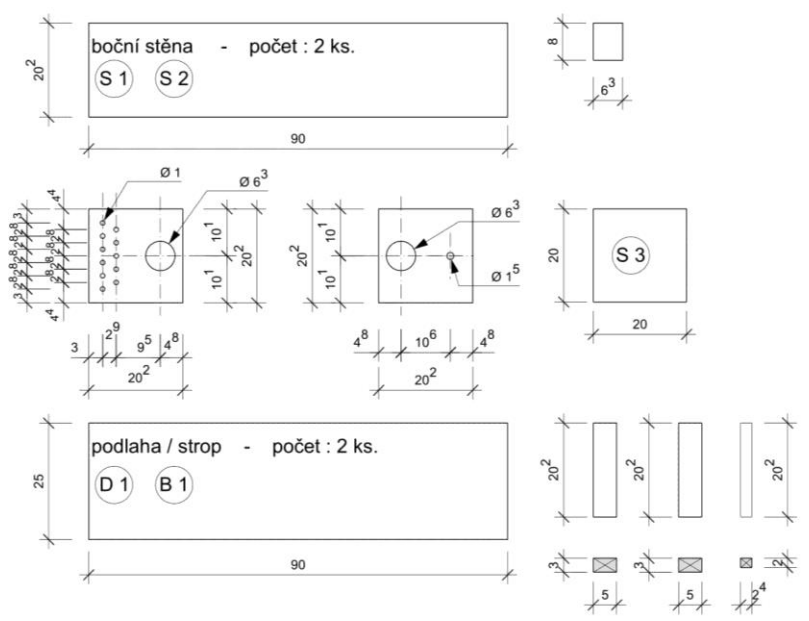
specifika:

Vodorovné umístění umožňuje mladým ptákům využívat okolní větve a v případě nebezpečí se dostat rychle dovnitř budky. Posunutý dvojitý vchod zabraňuje proniknutí kuny nebo jiných predátorů do budky. V zadní části budky (cca 30 cm od vyjímatelných dvířek budky) je opět vhodné k podlaze připevnit lištu oddělující malou část budky, která sýčkům může sloužit jako hnízdní kotlinka.

n ářezový plán M 1:10

fixní šířka desky, neopracovaný smrk, 24 mm

Obecná doporučení

Vyrábíme budky / Z důvodu nutnosti provádění pravidelných kontrol obsazenosti jednotlivých budek by budky měly být vybaveny odnímatelnou stěnou. Budky je nejlépe vyrobit ze dřeva a před instalací je dobré budku z vnějšku natřít ochranným nátěrem. V případě instalace budky do otevřeného terénu, kde je budka vystavena různým klimatickým vlivům, by budka také měla mít plechovou střechu nebo zakrytí vodovzdornou střešní lepenkou. Nutnou součástí většiny instalací budek, kde budka není chráněna např. vysokou hladkou stěnou budovy, musí být zabezpečení budek vůči savčím predátorům (např. kuna, potkan) v podobě instalace plechového límce kolem vletového otvoru, který minimalizuje pravděpodobnost vniknutí predátora do budky (viz specifikace u jednotlivých typů budek).

Instalujeme budky / Ačkoliv ještě v padesátých letech minulého století byla většina hnízd sýčků umístěna ve stromových dutinách, především od sedmdesátých let byl zaznamenán zřetelný přeliv ptáků z otevřené krajiny do intravilánu obcí a preference dutin v lidských objektech, kde se v současnosti nacházejí veškerá známá hnízdiště. **Z tohoto důvodu by budky měly být primárně instalované do lidských sídel** (stodoly, zemědělská družstva, kravíny, seníky, půdní prostory s volným přístupem) a to do míst, **s minimálním rušením ze strany člověka a ideálně do prostorů s omezeným přístupem predátorů**. Mláďata také často opouštějí budky (či přirozené hnízdní dutiny) v období kdy ještě nejsou plně vzletná a jsou proto vystavena velkému riziku predace. **Ideálně by v okolí budky mělo být strukturně pestré prostředí s mozaikovitou strukturou různých biotopů** a to především zahrad, luk, pastvin či drobných políček. Výška instalace budek závisí na okolnostech, ale zpravidla jsou vyvěšovány ve výšce 4–10 m, nicméně vždy umísťujeme budku tak, aby byla snadno přístupná k čištění a kontrolám. Při rozmísťování budek by měl vždy být brán zřetel na minimalizaci veškerých rizik (např. přístup kuny). **Budky není vhodné instalovat v místech přímého slunečního svitu** (například budky umístěné směrem na jih), protože by mohlo dojít k přehřátí mláďat během horkých dnů. Jako **hnízdni materiál můžeme do budky vložit směs dřevěných pilin, hoblin a rašeliny** (dobré savé vlastnosti) ve vrstvě přibližně 3-4 cm.

Kontrolujeme budky / Budky je nutné pravidelně kontrolovat (např. během podzimu a zimy)! Při kontrolách budky vyčistíme, provedeme případné opravy a v případě uzavření objektu, kde je budka instalována, ji přemístíme do náhradního objektu.

Příklady umístění budek

